

Poezja krajobrazu

Słowo o wystawie Wioletty i Adama Pilorzów *Żurawie o poranku*

<http://stowarzyszeniedzictwo.pl/Stowarzyszenieanimatorow.swf>

Data odczytu: 30.06.2014 r.

Od czerwca 2013 r. do marca 2014 r. w gościnnych murach Instytutu Kształcenia Podyplomowego Szkoły Wyższej im. Pawła Włodkowica w Płocku, we współpracy ze Stowarzyszeniem Animatorów Nauki, Kultury i Sztuki „Dziedzictwo” z Żyrardowa, była prezentowana wystawa kilkudziesięciu fotografii i obrazów autorstwa Wioletty i Adama Pilorzów pt. *Żurawie o poranku*.

Państwo Pilorzowie są artystami o uznanym dorobku twórczym, a jego swoistą wizytówką jest właśnie omawiana tu ekspozycja, którą zrealizowano w ramach projektu „Ziemia Chełmońskiego. Dziedzictwo przyrodnicze Mazowsza”.

Dialog z tradycją

Wystawie prac *Żurawie o poranku* patronuje przede wszystkim malarstwo Józefa Chełmońskiego, a w pewnym stopniu również polska literatura XIX wieku, na czele z dziełami Mickiewicza, Norwida, Prusa, Konopnickiej czy Reymonta. Inspiracje te sprawiają, że w twórczości Wioletty i Adama Pilorzów są obecne tematy polskie i uniwersalne, takie jak: mazowiecki pejzaż, dzikie zwierzęta, przydrożne krzyże i kapliczki, pory roku oraz praca człowieka. Nie mamy tu jednak do czynienia z biernym podejściem do tradycji kultury. Wprost przeciwnie: odbiorca ekspozycji otrzymuje sztukę, w której ujęcia i wrażliwość znane z obrazów Chełmońskiego czy wspomnianej literatury, zostają wpisane w XXI-wieczny kontekst. Metaforycznie rzecz ujmując, chciałoby się powiedzieć, że niedokończony przez mistrza obraz *Żurawie o poranku* znajduje twórczą kontynuację w wystawie fotografii i malarstwa Pilorzów, ukazującej zarówno mazowieckie pola, łąki, i lasy, jak również portrety mieszkańców prowincji. Patrząc na ekspozycję, z jednej strony można odnieść, że czas zatrzymał się tu na przełomie XIX i XX wieku. A jednak uważny obserwator dostrzeże współczesność krajobrazu. W pracach państwa Pilorzów bardzo istotne są szczegóły, dzięki którym widoczny jest wpływ czasu: raz będzie to ubiór mieszkańców wsi czy wygląd uprawianej ziemi, innym razem – droga lub linia lasu, a jeszcze kiedy indziej: detal w panoramie.

Natura i kultura

Ekspozycja fotografii i malarstwa państwa Pilorzów prezentuje więcej, niż zapowiadają jej tytuł i podtytuł. *Żurawie o poranku* to nie tylko zachwycająca fotografia i interesujące malarstwo o tematyce przyrodniczej. To również poetyckie ujęcia mazowieckiego krajobrazu, w którym natura i kultura współistnieją w sposób harmonijny. Subtelnie zaznaczona w ekspozycji obecność człowieka wydaje się sugerować, że jest on „tylko” współtowarzyszem świata przyrody i że podlega tym samym prawom natury.

Pasja tworzenia

Efekt fascynacji państwa Pilorzów światem przyrody i człowieka posiada jeszcze jeden walor. Wystawa twórczo oddziałuje na odbiorcę, zachęcając go do samodzielnych poszukiwań i dociekań egzystencjalnych oraz metafizycznych. *Żurawie o poranku* zapewniają nam spotkanie z prawdziwą sztuką, której istotę stanowi dialog nie tylko z tradycją kultury, ale i odbiorcą wystawy.

Prace Wioletty i Adama Pilorzów są szczerze i pełne pasji. Dlatego żegnając się z wystawą *Żurawie o poranku*, należy gorąco zachęcać twórców do kontynuowania tematyki ekologicznej, a także – przygotowania osobnej wystawy poświęconej dziedzictwu kulturowemu, które jest wpisane w krajobraz Mazowsza.

Marcin Lutomierski
historyk literatury i kultury, doktor nauk humanistycznych